

Kommissorium for Arbejdsgruppe for meningsfuld og mindre dokumentation

Enhed
Dagtilbud

Sagsnr.

Baggrund og formål

Doknr.
473257

Dato
10-08-2017

Langt størstedelen af det pædagogiske personale, ledere og forvaltningschefer på dagtilbudsområdet oplever, at dokumentation understøtter det pædagogiske arbejde og er med til at udvikle og give bedre kvalitet i dagtilbuddene. Dog oplever særligt pædagogerne også, at der er kommet flere krav til dokumentation fra både stat, kommuner og institutioner, og at fokus nogle gange er på det målbare i stedet for det relevante, og derved ikke opleves som meningsfuldt. Både ledere og pædagoger oplever, at arbejdet med dokumentation tager tid – og at den tid kan være svær at finde.¹

Det er vigtigt, at der på statsligt, kommunalt og institutionsniveau kastes et kritisk blik på, om de dokumentationskrav, der stilles, er meningsfulde og bidrager til at understøtte kvalitetsudviklingen på området, forældres indsigt og legitime styringshensyn. Ligeledes er det vigtigt, at arbejdstilrettelæggelsen og ressourcforbruget ved dokumentation, også medtages i overvejelserne vedr. beslutninger om dokumentation.

I økonomiaftalen for 2018 har regeringen og KL aftalt, at parterne vil samarbejde om at reducere unødige regulering og dokumentation på dagtilbudsområdet. Herunder vil regeringen sammen med KL komme med forslag til mere meningsfulde dokumentationskrav som led i sammenhængsreformen. I den politiske aftale "Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet"² er aftalepartierne ligeledes enige om, at der skal nedsættes en arbejdsgruppe om dette. I forlængelse af ovenstående nedsættes der således en arbejdsgruppe om meningsfuld og mindre dokumentation.

I aftalen "Stærke dagtilbud – Alle børn skal med i fællesskabet" indgår initiativet om den styrkede pædagogiske læreplan, der skal danne afsæt for udvikling af kvaliteten i dagtilbud. Aftaleparterne har i aftalen lagt betydelig vægt på, at hverken stat, kommuner eller institutioner pålægger dagtilbuddene og det pædagogiske personale yderligere dokumentationskrav. Mere meningsfuld og mindre dokumentation skal ifølge aftaleparterne medvirke til at sikre, at vi fortsat kan levere velfærd af høj kvalitet til forældre og børn, og som samtidig sikrer, at det pædagogiske personale bruger deres arbejdstid på opgaver, som er relevante for kerneopgaven.

"Master for en styrket pædagogisk læreplan"³ fremhæver, at dokumentation er vigtig for, at den pædagogiske praksis hele tiden kan udvikle sig. Kvalitet i dagtilbud kræver en systematisk iagttagelse og vurdering af tegn på børns udvikling, læring og trivsel, der kan danne afsæt for justeringer i den pædagogiske praksis.

¹ KORA (2017), Dokumentationskrav på dagtilbudsområdet

² <http://socialministeriet.dk/media/18723/aftaletekst-staerke-dagtilbud.pdf>

³ <http://socialministeriet.dk/media/18433/master-for-en-styrket-paedagoiske-laereplan.pdf>

Ligeledes er der hos kommunalpolitikere og i forvaltningerne et legitimt behov for dokumentation, der understøtter ressourcestyring og kvalitetsopfølgning. Endelig har forældre/borgere brug for gennemsigtighed og åbenhed omkring, hvad der sker i dagtilbuddenes praksis. Dokumentation kan have meget forskellig karakter. Det kan fx være praksisfortællinger, foto, observationer, screeningsresultater og registerdata. Den skal være meningsfuld og anvendes som led i opfølgning, evaluering, udvikling af praksis og åbenhed om indhold.

Formål

Arbejdsgruppen for meningsfuld dokumentation skal beskæftige sig med de dokumentationskrav, der konkret vedrører det daglige pædagogiske arbejde i dagtilbud. Arbejdsgruppen får til opgave at give forslag til, hvordan man sikrer, at dokumentationen af og i det pædagogiske arbejde på dagtilbudsområdet er meningsfuld og har et begrænset ressourcetræk. Arbejdsgruppen skal konkret udarbejde forslag til analyser af lokal praksis og et forslagskatalog, der fremmer stillingtagen på politisk og ledelsesniveau ift. formål, anvendelse, tidsforbrug og den organisering og tilrettelæggelse, som forvaltning og det pædagogiske personale arbejder med ift. dokumentation af og i det pædagogiske arbejde. De foreslåede analyser og eksempler på håndtering i forslagskataloget skal efterfølgende afprøves i en række kommuner og evalueres med henblik på inspiration til andre dagtilbud og kommuner.

Sideløbende med arbejdsgruppens møder udarbejdes, i regi af Digitaliseringsstyrelsen og som led i regeringens sammenhængsreform, en kulegravning af regler og styring på dagtilbudsområdet. Resultaterne af kulegravningen forventes at foreligge omkring årsskiftet 2017/18.

Arbejdsgruppens arbejde skal ses i tæt sammenhæng med kulegravningen, herunder sammentænkes arbejdsgruppens opgaver og leverancer hermed. Arbejdsgruppen for meningsfuld dokumentation skal dels kvalificere arbejdet med kulegravningen og dels inddrage resultaterne fra kulegravningen i forhold til egne leverancer samt afrapportere et delprodukt til styregruppen for kulegravningsprojektet.

Arbejdsgruppen opererer således inden for rammerne af regeringen og KL's aftale om kommunernes økonomi for 2018 og den politiske aftale om "Stærke dagtilbud – Alle børn skal med i fællesskabet". I afprøvning af arbejdsgruppens foreslåede tiltag inddrages bl.a. KL's kommunale partnerskab for udvikling af kvalitet i dagtilbud.

Arbejdsgruppen skal ses i forlængelse af børne- og socialministerens Kvalitetsforum for Dagtilbud, der vil få forelagt relevante resultater.

Medlemmer

Initiativet forankres i arbejdsgruppen, hvor BKF og Børne- og Socialministeriet varetager formandskabet.

Formandskabet sætter rammen for arbejdsgruppens arbejde, ligesom formandsskabet træffer endelig beslutning om møderække, indhold på møder samt afrapportering.

Ud over formandskabet består arbejdsgruppen af uafhængige videnspersoner/praktikere og repræsentanter fra centrale interessenter på dagtilbudsområdet. Herunder medlemmerne af Kvalitetsforum for Dagtilbud:

- Børne- og Socialministeriet (formand)
- BKF (formand)
- KL
- BUPL
- FOA
- FOLA

- DLO
- BUPL's Lederforening
- EVA
- Rådet for Børns Læring

Organisationerne inviteres til at udpege én repræsentant, til arbejdsgruppen. De udpegede medlemmer skal samtidig repræsentere organisationen i arbejdsgruppen.

Børne- og Socialministeriet og BKF vil ligeledes udpege praktikere og videnspersoner, som inviteres til arbejdsgruppen. Praxis- og videnspersonerne skal have aktuelle og konkrete erfaringer med arbejdet med dokumentation i dagtilbud.

Sekretariat

Arbejdsgruppen sekretariatsbetjenes af Børne- og Socialministeriet. Sekretariatet orienterer og inddrager projektenheden for kulegravningen i Digitaliseringsstyrelsen efter behov.

Opgavebeskrivelse

Der skal udarbejdes fire produkter, hvoraf tre udarbejdes af arbejdsgruppen selv og det sidste udarbejdes af en ekstern leverandør. Produkterne skal give et lokalt afsæt til at sikre, at dokumentation er meningsfuld og tager mindst mulig tid.

1. **Forslag til analyser** af lokal praksis, som understøtter og kvalificerer, at man i dokumentationsarbejdet i forbindelse med det pædagogiske arbejde overvejer væsentlige aspekter inden for de fire angivne fokusområder nedenfor.
2. Et **forslagskatalog** med forslag til konkrete metoder og tilgange inden for de fire fokusområder. Metoderne og tilgangene skal være inspireret af konkrete praksiserfaringer og skal kunne justeres ift. den lokale virkelighed.
3. En dynamisk **model for afprøvning** af 1 og 2 i kommuner og dagtilbud.
4. Endeligt **inspirationsmateriale** ud fra ovenstående materialer og afprøvning (ved ekstern leverandør).

Arbejdsgruppens forslag skal bl.a. inddrage hensynene i den styrkede pædagogiske læreplan og den ledelsesopgave, der ligger i at udvikle en stærk evalueringskultur (jf. forståelsen i master for en styrket pædagogisk læreplan⁴), foruden hensigt til forældres indsigt og legitime kommunale styringshensyn. Arbejdsgruppens forslag skal således skelne mellem dokumentation, der er målrettet forskellige niveauer og forskellige formål.

Arbejdsgruppens arbejde skal bygge på møderne i gruppen, inspirationsbesøg, undersøgelser fra bl.a. KORA og KL samt resultater fra kulegravningen (herunder casekatalog med lovende praksisser). Produkterne skal inddrage følgende fokusområder⁵, som er særligt vigtige, når dokumentationen skal være meningsfuld og tage mindst mulig tid:

- **Formål** med dokumentation (herunder identifikation af udfordringer og mål/formål, evt. inddragelse af aktører, vidensbaseret mv.)
- **Tidsforbrug** (herunder omfang af tidsforbrug, tidsforbrug på forskellige niveauer i det lokale ledelsesfællesskab mv.)

⁴ <http://socialministeriet.dk/media/18433/master-for-en-styrket-paedagoiske-laereplan.pdf>

⁵ KORA's undersøgelse fra 2017 peger på en række opmærksomhedspunkter i arbejdet med meningsfuld dokumentation:

- Dokumentationsarbejdet skal have et klart defineret formål for at skabe merværdi.
- Ressourceforbruget ved dokumentation skal være gennemsigtigt og stå mål med effekten.
- Implementering og organisering af arbejdet med dokumentation skal understøtte et optimalt ressourceforbrug og udbytte.

- **Organisering og arbejdstilrettelæggelse** (herunder hvordan fastsættelse af mål/krav organiseres, rollefordelingen, digitale hjælpemidler, samling af opgaver, ledelsesmæssig stillingtagen, forventningsafstemning, klare retningslinjer mv.)
- **Anvendelse af dokumentation** (herunder hvordan man sikrer, at dokumentationen anvendes til formålet, samt hvordan den anvendes på forskellige niveauer – til styring, prioritering og kvalitetsudvikling, sammenhæng ml krav og anvendelse af resultater ift. formålet)
- **Effekt** (herunder hvordan det i praksis sikres, at dokumentationsarbejdet fungerer og er opdateret ift. den ønskede effekt af dokumentationen for børnene i dagtilbuddet og i deres videre liv).

Forslagene skal være rettet til både statslig og kommunal praksis (forvaltnings- og institutionsniveau).

Analysen og forslagskatalog skal efterfølgende afprøves i en række kommuner og evalueres. Hertil skal arbejdsgruppen aflevere en model for afprøvning af forslagene i et antal kommuner.

På baggrund af afprøvningen udarbejdes endeligt inspirationsmateriale til andre dagtilbud og kommuner. En ekstern leverandør vil stå for afprøvning, evaluering og udarbejdelse af inspirationsmateriale med arbejdsgruppen som følgegruppe. Arbejdsgruppen vil således følge afprøvning og udarbejdelse af endeligt materiale til inspiration.

Centrale betingelser

Det er en central betingelse, at arbejdsgruppens forslag til tiltag skal tage højde for:

- Indhold i masteren for en styrket pædagogisk læreplan, herunder at man med masteren taler om behov for dokumentation i forbindelse med en styrket evalueringskultur (jf. master for en styrket pædagogisk læreplan⁶), hvor evaluering og opfølgning spiller en central rolle.
- Sammenhæng i det lokale ledelsesfællesskab. Herunder, hvordan der skabes en øget sammenhæng ift. dokumentation mellem pædagogisk personale, dagtilbudslederen, den kommunale forvaltning og de lokale politikere. Ligeledes skal dokumentationen fremme tværprofessionel og tværorganisatorisk sammenhæng.
- Fortsat lokalpolitisk frihed og ledelsesmæssigt handlerum i hhv. kommuner og institutioner.
- At der fortsat sikres rum for tilstrækkelig kommunikation til forældre.

Tids- og procesplan

Arbejdsgruppen inviteres til en møderække på foreløbigt fire møder fra september 2017 til april 2018. Efterfølgende igangsættes den kommunale afprøvning. Arbejdsgruppen forventes at inviteres til at deltage i et opfølgingsmøde efter afslutning af afprøvning af lovende tiltag i løbet af 2018,.

Formandsskabet afholder optaktsmøder fra august 2017 samt løbende statusmøder frem mod initiativets afslutning.

Derudover kan der komme eventuelle studiebesøg til dagtilbud, kommuner eller forskningsinstitutioner i Danmark med henblik på indsamling af lovende praksisser.

Mødeplan og temaer for de enkelte møder i forummet tilrettelægges af sekretariatet.

⁶ <http://socialministeriet.dk/media/18433/master-for-en-styrket-paedagoiske-laereplan.pdf>

Arbejdsgruppen afrapporterer første delleverance (udkast til produkt 1 og 2) til styregruppen for kulegravningsprojektet januar 2018. Forslag fra arbejdsgruppen skal indgå i kulegravningsprojektets samlede arbejde og forslag til regeringsopfølgning.

Arbejdsgruppen afrapporterer endelig leverance (endelig udgave af produkt 1 og 2 samt produkt 3) til børne- og socialministeren i maj 2018. Kvalitetsforum for Dagtilbud vil løbende blive orienteret om arbejdet i og resultaterne fra arbejdsgruppen.

Tabel 1	
Aktivitet	Tidspunkt
Nedsættelse af arbejdsgruppen	August 2017
4 møder i arbejdsgruppen	September 2017-april 2018
Orientering af Kvalitetsforum	15. december 2017
Afrapportering til styregruppen for kulegravningen (produkt 1 og 2)	Januar 2018
Endelig afrapportering (produkt 1-3)	Maj 2018
Afprøvning af tiltag	Maj-august 2018
Møde i arbejdsgruppen på baggrund af afprøvning	Andet halvår 2018

Arbejdsgruppens arbejde koordineres og sammentænkes med den sideløbende kulegravning af regler og styring på dagtilbudsområdet.

Udgifter til møder afholdes af BSM.